

KESKKONNAMINISTEERIUM

T&A tegevus Keskkonnaministeeriumis

Liina Eek, Jüri Truusa
Keskkonnaministeerium
27. veebruar 2014

Taustast

KESKKONNAMINISTEERIUM

Euroopa Liit

- on seadnud eesmärgiks saavutada kõrge konkurentsivõime, hea majanduskav ja luua uusi töökohti,
- aga ei tagane ambitsioonikast keskkonnapoliitikast.
- EL majandus peab saama ressursitõhusaks, süsinikuväheseks ja kliima-elastseks.
- Uuringute ja innovatsiooni raamprogramm Horizon 2020 on nii arengusuundi näitav dokument kui ka alus rahastamiseks. Kliimameetmed, keskkond, ressursitõhusus ja toorained (kui tähtsaimad 7st teemast) on käsitlemist leidnud ühiskonnaprobleemide all.

Säästev Eesti 21:

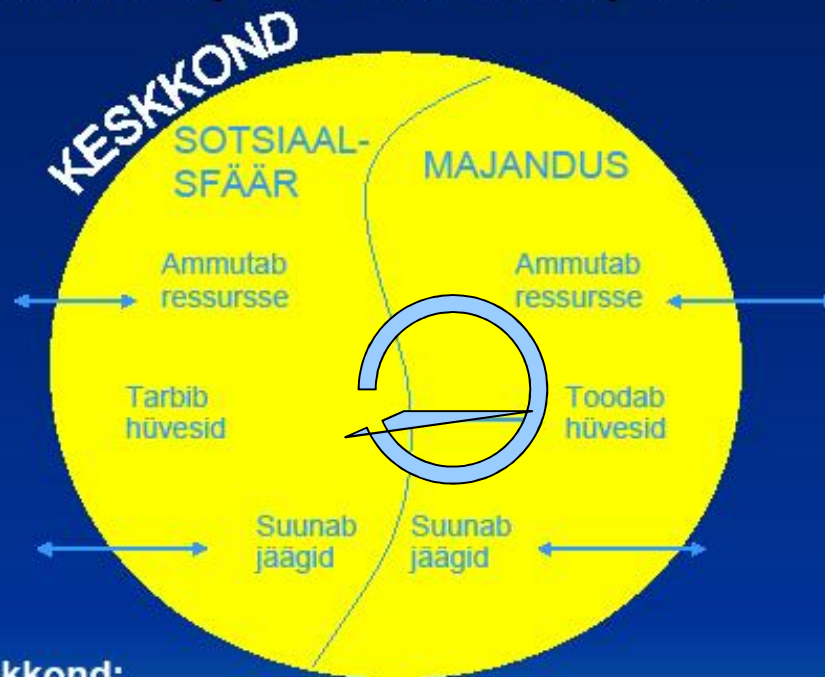
Eesmärk: Saavutada inimeste heaolu kasv ja suurendada sotsiaalset sidusust nii, et säiliks Eesti kultuuriruumi elujõud ja ökoloogiline tasakaal.

Ainus sobiv arengupoliitiline kontseptsioon nende eesmärkide saavutamiseks on säästva arengu kontseptsioon.

SÄÄSTEV ARENG:

- kõiki 3 komponenti arendada tasakaalustatult
- minimaalse ressursikuluga saada maksimaalne hulk hüvesid ja minimaalne hulk jääke

Keskkond:
elusfäär
ressursside allikas ja taastootja
jääkide absorbeerija

NB!
Kliima-
muutuste
leevendamine
on öko-
innovatiivne
tegevus säästva
arengu
kontseptsiooni
raamides!

Kus Eesti maha jääb?

KESKKONNAMINISTEERIUM

Ressursitootlikkus:

EL27 keskmine 1,51 € kasutatud ressursi kg kohta

EE – 0,3 €/kg ehk 25.koht, tagapool vaid BG ja RO

Energiamahukus:

EL27 keskmine 150 kg naftaekvivalenti 10000 € kohta

EE – 540 kg/10000 € ehk 2.koht st halvem näitaja on vaid BG'I.

Seega on ka majanduse ja elukorralduse süsinikumahukus üks suuremaid. Aastatel 1995-2010 on CO2 heide kõikunud 17,5 kuni 20 miljoni tonni vahel aastas. Siiski on võrreldes baasaastaga 1990 vähenenud veidi üle kahe korra.

EE GDP in kohta: 2001 - 47% EL keskmisest, 2012 – 71%
(näiteks LT vastavalt 42 ja 72%!)

EE ei ole olnud aktiivne LIFE projektide taotleja (1992-2012 – 26 rahastatud taotlust sh ülikoolidest -1.

Teel kontseptuaalsete eesmärkide saavutamise ja mahajäämuse ületamise suunas.

KESKKONNAMINISTEERIUM

KKM juhindub oma tegevuses 5st kesksest T&A tegevust ja rahastamist reguleerivast dokumendist. Need on:

TAI strateegia 2014 – 2020 (22.01.2014)

Kliimamuutustega kohanemise strateegia (loomisel, sellest räägivad kohe Katre Kets ja Timo Uustal)

KKM TA programm (loomisel, aga algjärgus, senini on kaardistatud 63 uurimisteemat, millest 13 kuulub kliima valdkonda sh ühisprogramminitsiatiiv JPI alal)

JPI Kliima strateegiline uurimisprogramm (mai 2011)

Horisont 2020 (21.11.2013)

Tõdemus: Rahvusvahelistunud teadus- ja arendustegevuseta ei saa luua eeldusi ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks.

Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014-2020 “Teadmistepõhine Eesti”

Üheks meetmeks on:

**4.1. Tagada ministeeriumidevahelises koostöös Eesti osalemine
Euroopa teadusruumi algatustes sh:**

teadustegevuse ühiskavandamises,

Euroopa innovatsioonipartnerluses,

Balti ja Põhjala ühisruumi algatustes,

**koordineerida ministeeriumide vahel Eesti osalemist
liikmesriikide sotsiaal-majanduslikel eesmärkidel
elluviidavates teadusprogrammides.**

Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014-2020 “Teadmistepõhine Eesti“

TAI strateegia paneb paika üldised TAI suunad riigis ja eesmärgid, mainib eelisarendatavatena kasvuvaldkondi (need seotud nutika spetsialiseerumisega), mille jaoks luuakse riiklikud programmid.

Täpsemad eesmärgid, suunad ja eelarvelised mahud jäävad teiste arengukavade või programmide määratleda (nt KKM TA programm).

Kliimat sõnaselgelt TAI strateegia ei maini, aga KKM selleta oma TA programmis lihtsalt ei saa. JPI Kliima kuulub programmi.

JPI Kliima

Eesti ühines JPI Kliimaga novembris 2013.

Kliima ühisalgatuse üldine eesmärk on suurendada kliimamuutuste alaste uuringute ja ühiskondlike otsuste tegemise vahelist seotust.

JPI Kliima strateegiline uurimisprogramm, mis sätestab neli peamist eesmärki ehk moodulit:

1. usaldusväärsete aastakümnenidele orienteeritud kliimaprognooside poole liikumine;
2. teadustöö ühiskonnale suunatud kliimateenuste väljatöötamiseks ja kättesaadavaks muutmiseks;
- 3. kliimamuutustega silmitsi seisva ühiskonna jätkusuutliku kohandumise analüüs;**
- 4. kliimamuutuste surve tingitud otsuste langetamise protsessi töövahendite arendamine.**

JPI Kliima

JPIde tegevuste rahastamine toimub peamiselt läbi avatud taotlusvoorude:

1. ERANET skeem, kus Euroopa Komisjon paneb 33% kogu projekti maksumusest;
2. avatud taotlusvoorud, kus osalevad liikmesriigid oma teadusrahadega.

Peamine kasutegur JPIs osalemiseks: koostöö arendamine, teadmiste siire, uute konsortsiumite teke (perspektiiviga Horisont 2020 rahastada), teaduse rahastamise dubleerimise vältimine, prioriteetide ja ühiste eesmärkide koos kokku leppimine, poliitiline mõjutamine. JPI Kliima eesmärgid on üldjoontes Horisont 2020 eesmärkidega kooskõlas, sest Horizon 2020 välja töötamisel konsulteeriti JPI Kliimaga

Eesti plaanib osaleda kliimateenuste ERANETis.

Horisont 2020

Euroopa Liidu (EL) teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamisprogramm

Horisont 2020 3 sammast:

1. tipptasemel teadus
2. juhtpositsioon tööstuses
3. ühiskonna probleemid (7 teemat, sh **kliimameetmed, keskkond, ressursitõhusus ja toormaterjalid**)

Eesmärgid:

1. **saavutada ressursitõhusus, veesäästlik ja kliimamuutusi arvestav majandus ja ühiskond,**
2. loodusvarade ja ökosüsteemide kaitse ja kestlik kasutamine,
3. toormaterjalide (*raw materials*) kestlik tootmine ja kasutamine selleks, et vastata kasvava inimkonna vajadustele, kahjustamata Maa loodusvarade ja ökosüsteemide kestlikku kasutamist

Horisont 2020 rahastab ka partnerlusi, sh ka JPI-de omi, nt ERANET skeemide kaudu (EK rahastab 33% projekti kuludest).

KKM TA programm

KKM koostab momendil oma valdkondlikku TA programmi aastani 2020. Protsess on algusjärgus, kaardistatud on potentsiaalsed tegevusvaldkonnad ja tegevussuunad, vaagitud võimalikud kaasrahastamise võimalusi.

Sellesse dokumendi eesmärgid on vaja viia kooskõlla JPI Kliima ja Horisont 2020 eesmärkidega, arvestades seejuures Eesti enda vajadusi ja võimalusi.

JPI Kliima eesmäärke ei ole selles valguses veel analüüsitud.

Lähim edasine töö seisneb mainitud eesmärkide formuleerimises ja võimaluste täpsemas kooskõlastamises.

Selleks peab JPI Kliima teadusprogrammi ja Horisont2020 eesmäärke võrdlema olemasoleva realistliku rahalise ja inimressursiga, prioretiseerima uurimissuunad ja võimalusel ka teemad ning selle alusel paika koostama KKM TA programmi eelnõu.

Seni on teada, et KKM rahastab 50% programmist (sh KIKi raha), HTM 50%.

Remember: For a European industrial renaissance – tulemas! Kuidas peaks KKM TA programm sellega seonduma? See on tõsine küsimus!

Täna kuulamast!

**Annan esitlusjärje üle kliimamuutustega kohanemise
strateegia loomise momendiseisu tutvustamiseks Katre
Ketsile**

Lisainfot saab anda: liina.eek@envir.ee